

Barraca 19 de les Llobatones

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Llobatones
Alçada: 343

Coordenades:

Latitud: 41.6491
Longitud: 1.90077
UTM Est (X): 408465
UTM Nord (Y): 4611401

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 409
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: El creixement de vegetació al voltant dels murs i coberta ha provocat la caiguda parcial de la volta de tancament i el trencament de les llindes, que van caient de mica en mica.

Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A00900009000000
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló, Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dl., 10/06/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al vessant hidrogràfic esquerre del torrent del Cellers. L'accés es fa pel camí de les Llobatonos en direcció al Cellers. Un cop deixada la masia mig enrunada enrere, el camí transcorre paral·lel al torrent del Cellers pel seu vessant hidrogràfic esquerre fins arribar a un tram costerut i en molt mal estat. Un cop dalt, deixar el camí de mà esquerra que mena a la masia del Cellers i entrar per una pista oberta per la instal·lació i manteniment de la línia elèctrica. El camí travessa per damunt d'una balma que es troba en el tram de capçalera del torrent del Sallés o Cellers. Cal continuar per la pista que va pujant suaument fins a veure un corriol que travessa d'un costat a l'altre el turó travessant el camí, un cop passat el revolt. Deixar el camí i baixar quatre metres a la dreta pel corriol, i després pel dret entre la brolla fins la barraca de la qual es veu la coberta.

És del tipus àeria adossada al marge, de planta quadrangular que mesura 2,50 m per 2,10 m de costat. La porta, orientada al sud-est, fa 1,20 m d'alçada per 0,75 m d'amplada. Els muntants suporten tres llindes planes, totes elles esquadades i a punt de caure com ja ho ha fet parcialment la davantera. El gruix dels murs és de 0,50 m pel de l'esquerra i de 0,60 m a la dreta. El voladís, que té una alçada davant la porta d'1,70 m, ha caigut gairebé en la seva totalitat. La coberta està realitzada per aproximació de filades, però ha perdut la part superior, que es localitza enfonsada a l'interior de l'estança; la seva alçada màxima conservada és d' 1,90 m. A l'exterior, malgrat observar-s'hi algun sèdum, ha perdut tot el recobriment de terra. A l'interior de l'estança per on les bardisses ja comencen a travessar la pedra, en el mur orientat al nord-oest és conserva un cocó situat arran de terra (mesura 0,40 m d'amplada per 0,25 m d'alçada i 0,80 m de fondària). Té una espitllera, molt malmesa orientada al sud-oest. Històricament la barraca està situada en terres del mas de les Ferreres.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca. Ha estat localitzada visualitzant ortofotos del visor de l'ICGC.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al

tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

